



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CETURTĀ NODAĻA

LIETA “TOMELA [TUOMELA] UN CITI pret SOMIJU”

(Pieteikums Nr. 25711/04)

SPRIEDUMS

STRASBŪRA

2010. gada 6. aprīlis

GALĪGĀ REDAKCIJA

2010. gada 6. jūlijā

Šis spriedums ir kļuvis galīgs saskaņā ar Konvencijas 44. panta 2. punktu. Tajā var tikt veikti redakcionāli labojumi. Lietā “Tomela un citi pret Somiju”

Eiropas Cilvēktiesību tiesa (Ceturtā nodaļa), sanākusi kā palāta šādā sastāvā:

Nikolass Bratsa [*Nicolas Bratza*], priekšsēdētājs,

Lehs Garlickis [*Lech Garlicki*],

Džovanni Bonello [*Giovanni Bonello*],

Ļiljana Mijoviča [*Ljiljana Mijović*],

Dāvids Tūrs Bjergvinsons [*David Thór Björgvinsson*],

Peivi Hirvele [*Päivi Hirvelä*],

Nebojšs Vučiničs [*Nebojša Vučinić*], tiesneši,

un Lorens Ērlijs [*Lawrence Early*], nodaļas sekretārs,

pēc apspriešanās slēgtā sēdē 2010. gada 16. martā

pasludina šo spriedumu, kas pieņemts attiecīgajā datumā.

TIESVEDĪBA

1. Tiesvedība tika sākta pēc tam, kad 2004. gada 19. jūlijā saskaņā ar Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (“Konvencija”) 34. pantu divi Somijas pilsoņi, Juha Tapio Tomela [*Juha-Tapio Tuomela*] un Esko Tapio Tulusto [*Esko Tapio Tulusto*], un Somijas izdevējsabiedrība “Yhtyneet Kuvalehdet Oy” (“pieteikuma iesniedzēji”) Tiesai iesniedza pret Somijas Republiku vērstu prasības pieteikumu (Nr. 25711/04).

2. Pieteikuma iesniedzējus pārstāvēja Helsinkos praktizējošs jurists Heiki Salo [*Heikki Salo*]. Somijas valdību (“Valdība”) pārstāvēja Ārlietu ministrijas pārstāvis Arto Kosonens [*Arto Kosonen*].

3. Pieteikuma iesniedzēji apgalvoja, ka ir pārkāptas viņu tiesības uz vārda brīvību un ka Sodu kodeksa norma, uz kuras pamata viņi ir notiesāti, nebija pietiekami skaidri formulēta.

4. 2008. gada 4. aprīlī Ceturtās nodaļas priekšsēdētājs nolēma paziņot Valdībai par sūdzībām attiecībā uz vārda brīvību un likumības principu. Tāpat tika nolemts vienlaicīgi spriest par pieteikuma izskatīšanu pēc būtības un pieņemamību (29. panta 3. punkts).

FAKTU IZKLĀSTS

I. LIETAS APSTĀKĻI

5. Pieteikuma iesniedzēji ir dzimuši attiecīgi 1968. gadā un 1946. gadā un dzīvo Helsinkos. Pieteikumu iesniegušā uzņēmuma juridiskā adrese atrodas Helsinkos. Pirmais pieteikuma iesniedzējs ir žurnālists, bet otrais – trešā pieteikuma iesniedzēja, izdevējsabiedrības, galvenais redaktors.

6. 1997. gada 7. janvārī viņi žurnālā “Hymy”, kas tiek izplatīts visā valstī, publicēja rakstu par A., toreizējo valsts samierinātāju (*valtakunnansovittelija, riksfrilkningsmannen*), un B., viņa draudzeni. Šajā rakstā, kura nosaukums bija “*A. ilgstošās attiecības ar viņa draudzeni un žūpošana*”, bija aprakstīts incidents, kas notika A. mājās 1996. gada 4. decembrī. Vēlu naktī A. kopā ar B. bija iegājuši viņa mājās, kur tajā laikā atradās viņa sieva. Situācija saasinājās, tika izsaukta policija un incidenta, kurā vēlāk iesaistījās arī A. pieaugušie bērni, rezultātā A. tika arestēts. Rakstā bija skartas arī A. problēmas ar alkoholu un B. pagātne un identitāte – bija minēts viņas vārds un vecums, kā arī fakts, ka viņa bija A. draudzene, kas bija iesaistīta A. mājās notikušajā incidentā. Turklāt rakstā bija minēta arī viņas darbavieta, dzīvesvieta un

attiecības viņas ģimenē. Raksta izvilcums bija teikts: “*“Hymy” atklāj A. ilglaicīgās draudzenes identitāti un pagātņi [..]*”.

7. Saistībā ar 1996. gada 4. decembra incidentu 1996. gada 18. decembrī gan pret A., gan pret B. tika izvirzīta kriminālsūdzība. 1997. gada 16. janvārī Helsinku rajona tiesa (*käräjäoikeus, tingsrätten*) piesprieda A. četrus mēnešus ilgu nosacītu cietumsodu par pretošanos arestam un par kriminālu vandālismu (*vahingonteko, skadegörelse*), bet B. – naudas sodu par uzbrukumu. 1997. gada 17. janvārī Valsts padome (*valtionevosto, statsrådet*) atlaida A. no valsts samierinātāja amata. 1998. gada 25. jūnijā apelācijas instances tiesa (*hovioikeus, hovrätten*) atbalstīja attiecībā uz B. pieņemto spriedumu. Pret A. ierosināto lietu izbeidza, jo viņš nomira 1998. gada 14. maijā. 1998. gada 15. decembrī Augstākā tiesa (*korkein oikeus, högsta domstolen*) noraidīja B. prasību par pārsūdzības iesniegšanu.

8. 1997. gada pavasarī A. un B. pieprasīja veikt kriminālizmeklēšanu pret žurnālistiem, kas bija sagatavojuši rakstu par 1996. gada 4. decembra incidentu un ar to saistītajiem apstākļiem. 1997. gada 24. martā viņi iesniedza šādu prasību attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem, apgalvojot, ka “Hymy”, publicējot rakstu, bija pārkāpis B. tiesības uz privātumu, jo bija izpausta viņas darba vieta, vārds un uzvārds. Attiecībā uz šīm prasībām, atskaitot vienu no tām, netika izvirzītas nekādas apsūdzības. 1998. gada 8. septembrī prokurors nolēma neizvirzīt apsūdzību pret pieteikuma iesniedzējiem, jo, viņaprāt, nekas neliecināja, ka būtu izdarīts noziegums.

9. 1998. gada 25. oktobrī B. iesniedza sūdzību ģenerālprokuroram (*valtakunnansyyttäjä, högsta åklagaren*) par prokurora lēmumiem neierosināt lietu un lūdza viņu pārskatīt šīs lietas. 1999. gada 5. oktobrī, izskatījis apsūdzības, ģenerālprokurora vietnieks pieprasīja, lai prokurors izvirza apsūdzības cita starpā pret pirmo un otro pieteikuma iesniedzēju. Viņš šo lēmumu cita starpā pamatoja ar to, ka daži no rakstā atklātajiem faktiem attiecas uz privāto dzīvi un šajā gadījumā nebija piemērojamas nekādas atkāpes, jo B. nebija valsts amatpersona.

10. 1999. gada 15. novembrī prokurors ar ģenerālprokurora vietnieka rīkojumu izvirzīja apsūdzību pret pirmo un otro pieteikuma iesniedzēju saskaņā ar Sodu kodeksa 27. nodaļas 3.a panta 2. punktu. Tajā pašā laikā šajā tiesvedībā apsūdzības tika izvirzītas arī pret citu žurnālu žurnālistiem un galvenajiem redaktoriem. Šie žurnālisti un galvenie redaktori iesniedza tiesā atsevišķas pārsūdzības (sk. 2010. gada 6. aprīļa spriedumu lietā “Flinkile [*Flinkkilä*] un citi pret Somiju”, Nr. 25576/04).

11. B. piekrita prokurora izvirzītajām apsūdzībām. 2000. gada 4. janvārī un 10. novembrī viņa pret visiem pieteikuma iesniedzējiem iesniedza kompensācijas prasību, kas tika pievienota kriminālsūdzībām.

12. Pēc mutisku paskaidrojumu uzklaušanās 2000. gada 8. decembrī Espo rajona tiesa 2000. gada 15. decembrī noraidīja visas apsūdzības, atzīstot, ka, izņemot informāciju par attiecībām ar A., attiecīgajā rakstā sniegtā informācija par B. privāto dzīvi viņai nevarēja radīt īpašas ciešanas. Tomēr pēc 1996. gada 4. decembra incidenta B. bija jāsaprot, ka viņa vairs nevar saņemt aizsardzību uz šā pamata. Tādējādi ne pirmajam, ne otrajam pieteikuma iesniedzējam nebija pienākums novērtēt, vai B. identitātes izpaušana varēja radīt viņai ciešanas. Turklāt netika pierādīts, ka pieteikuma iesniedzēju nolūks bija iejaukties B. privātajā dzīvē. Attiecīgi tika noraidīta arī jebkāda pret pieteikuma iesniedzējiem vērsta kompensācijas prasība.

13. Ar 2001. gada 10. un 14. janvāra vēstulēm prokurors un B. atkārtoti iesniedza Helsinku apelācijas instances tiesā gan apsūdzības, gan kompensācijas prasību. Turklāt 2002. gada 17. septembrī B. pieprasīja, lai lietas materiāli tiktu pasludināti par slepeniem vismaz desmit gadus no sprieduma izdošanas dienas.

14. Savā 2003. gada 15. maija spriedumā apelācijas instances tiesa vispirms lēma atzīt visas lietas materiālu daļas, izņemot piemērojamās tiesību normas un spriedumā izklāstītos atzinumus, par slepenām uz desmit gadiem. Tā nolēma arī, ka sprieduma publiskajās daļās nedrīkst atklāt B. identitāti. Tiesa atzina, ka jautājums ir ļoti sensitīvs, skar privāto dzīvi un

tam noteiktā slepenība nav pretrunā Konvencijas 6. un 10. pantam. Attiecībā uz lietas būtību tiesa, neuzklausot mutiskus paskaidrojumus, atcēla rajona tiesas spriedumu un piesprieda pirmajam un otrajam pieteikuma iesniedzējam naudas sodu divdesmit dienu darba algas apmērā, kas atbilda attiecīgi 1000 *euro* (EUR) un 360 *euro* (EUR), par iejaukšanos privātajā dzīvē. Turklāt viņiem gan atsevišķi, gan kopā ar pieteikuma iesniedzēju uzņēmumu piesprieda samaksāt B. 5000 EUR, kam pieskaitīti procenti, kā kompensāciju par morālo kaitējumu, kā arī kompensēt viņai radušos izdevumu un izmaksas. Pieteikuma iesniedzēji naudas sodos un kompensācijās kopā samaksāja 12 403,64 EUR.

15. Apelācijas instances tiesa secināja, ka rakstā bija minēti fakti, uz kuriem parasti attiecas privātās dzīves aizsardzība. Augstākā tiesa jau 2002. gadā secināja, ka 1997. gada 23. janvāra valsts televīzijas raidījums, kurā saistībā ar interviju ar A. bija divas reizes pieminēts B. vārds, bija iejaukšanās viņas privātajā dzīvē. B. sabiedrībā neieņēma tādu stāvokli, lai būtu piemērojams Sodu kodeksa 27. nodaļas 3.a panta 2. punktā noteiktais izņēmums. Fakts, ka viņa bija šādas personas draudzene un bija iesaistīta incidentā, kura rezultātā vēlāk A. tika atlaists no valsts samierinātāja amata, neattaisnoja viņas identitātes izpaušanu. Fakts, ka plašsaziņas līdzekļos jau iepriekš bija atklāta A. draudzenes B. identitāte, neattaisnoja turpmāku iejaukšanos viņas privātajā dzīvē. Saskaņā ar attiecīgo Sodu kodeksa normu nebija jāpierāda nodoms, un tā vietā bija pietiekams fakts, ka par personas privāto dzīvi bija izplatīta tāda informācija, kas šai personai varēja radīt kaitējumu vai ciešanas. Tāpēc pieteikuma iesniedzējiem nebija nekādu tiesību atklāt faktus par B. privāto dzīvi.

16. Ar 2003. gada 9. jūlija vēstuli pieteikuma iesniedzēji iesniedza prasību par pārsūdzības iesniegšanu Augstākajā tiesā, cita starpā apgalvojot, ka attiecīgajā Sodu kodeksa normā nav pietiekami skaidri norādīts, kādas darbības ietilpst tās piemērošanas jomā. Netika pierādīts nodoms, un arī apelācijas instances tiesas spriedums šajā saistībā nebija pietiekami pamatots. Turklāt viņi apgalvoja, ka, pasludinot lietas materiālus par slepeniem, apelācijas instances tiesa nenorādīja iemeslus, kas būtu pietiekams pamats šādam līdzeklim. Visbeidzot apelācijas instances tiesa pat necentās norādīt pamatu vārda brīvības ierobežošanai šajā gadījumā.

17. 2004. gada 20. janvārī Augstākā tiesa noraidīja pieteikuma iesniedzēju prasību par pārsūdzības iesniegšanu.

II. ATTIECĪGIE VALSTS TIESĪBU AKTI UN PRAKSE

18. Attiecīgie valsts tiesību akti un prakse ir norādīti Tiesas spriedumā lietā “Flinkile un citi pret Somiju” (minēts iepriekš, 19. – 44. punkts).

III. ATTIECĪGIE STARPTAUTISKIE TIESĪBU AKTI

19. Attiecīgie starptautiskie tiesību akti ir norādīti Tiesas spriedumā lietā “Flinkile un citi pret Somiju” (minēts iepriekš, 45. – 47. punkts).

JURIDISKAIS PAMATOJUMS

I. KONVENCIJAS 7. UN 10. PANTA IESPĒJAMĀIS PĀRKĀPUMS

20. Pieteikuma iesniedzēji iesniedza sūdzību saskaņā ar Konvencijas 7. pantu saistībā ar to, ka piemērotā Sodu kodeksa norma pietiekami skaidri nenoteica, ka viņu rīcība bija sodāma, jo tajā nebija definēta privātās dzīves piemērošanas joma. Turklāt A. un B. apsūdzības bija atklāta informācija, kas nevarēja ietilpt privātās dzīves piemērošanas jomā. Viņi apgalvoja,

ka, lai arī gadījumā, ja tiek izvirzīta apsūdzība par iejaukšanos privātajā dzīvē, ir jāpierāda nodoms, apelācijas instances tiesa nenorādīja, kā šī prasība tika izpildīta.

21. Pieteikuma iesniedzēji saskaņā ar Konvencijas 10. pantu sūdzējās par to, ka viņu vārda brīvības ierobežojumi nebija paredzētu likumā un nebija nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu citu personu reputāciju vai tiesības. B. vārda un uzvārda izpaušana nebija pretrunā ar privātās dzīves aizsardzību, jo valsts tiesas nebija pasludinājušas krimināllietas materiālus par slepeniem. Viņa bija 1996. gada 4. decembra incidenta aktīva dalībniece, un pēc tā viņai piesprieda naudas sodu. Sabiedrībai bija tiesības zināt tai svarīgus jautājumus, un rakstā sniegtā informācija visādā ziņā bija patiesa. Apelācijas instances tiesa pat šajā gadījumā pat necentās norādīt pamatu vārda brīvības ierobežošanai. Jebkurā gadījumā pieteikuma iesniedzējiem piemērotie ierobežojumi bija ļoti nesamērīgi, jo īpaši, paturot prātā viņu pienākumu izmaksāt visai ievērojamu kompensāciju.

22. Konvencijas 7. pants ir izteikts šādi:

“1. Nevienam nedrīkst atzīt par vainīgu noziedzīgā nodarījumā tādas darbības vai bezdarbības dēļ, kas, saskaņā ar izdarīšanas brīdī spēkā esošajām nacionālajām un starptautiskajām tiesību normām, netika atzīta par noziedzīgu nodarījumu. Tāpat nedrīkst piespriest smagāku sodu nekā tas, kas bija piemērojams noziedzīgā nodarījuma brīdī

2. Šis pants neaizliedz tiesāt un sodīt personu par jebkuru darbību vai bezdarbību, kas izdarīšanas brīdī bija noziedzīga saskaņā ar vispārējiem civilizēto tautu atzītajiem principiem.”

23. Konvencijas 10. pants ir izteikts šādi:

“1. Ikvienam ir tiesības brīvi izteikties. Šīs tiesības ietver uzskatu brīvību un tiesības netraucēti saņemt un izplatīt informāciju un idejas bez iejaukšanās no publisko institūciju puses un neatkarīgi no valstu robežām. Šis pants neierobežo valstu tiesības noteikt radioraidījumu, televīzijas raidījumu un kino demonstrēšanas licencēšanas režīmu.

2. Tā kā šo brīvību īstenošana ir saistīta ar pienākumiem un atbildību, tā var tikt pakļauta tādām prasībām, nosacījumiem, ierobežojumiem vai sodiem, kas paredzēti likumā un nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu valsts drošības, teritoriālās vienotības vai sabiedriskās drošības intereses, nepieļautu nekārtības vai noziedzīgus nodarījumus, aizsargātu veselību vai tikumību, aizsargātu citu cilvēku cieņu vai tiesības, nepieļautu konfidencialas informācijas izpaušanu vai lai saglabātu tiesas autoritāti un objektivitāti.”

24. Valdība apstrīdēja šos argumentus.

A. Pieņemamība

25. Tiesa norāda, ka šīs sūdzības nav acīmredzami nepamatotas Konvencijas 35. panta 3. punkta nozīmē. Tā arī norāda, ka tās nav nepieņemamas nekādu citu iemeslu dēļ. Tāpēc tās jāatzīst par pieņemamām.

B. Lietas būtība

1. Pušu argumenti

a) Pieteikuma iesniedzēji

26. Pieteikuma iesniedzēji apgalvoja, ka pret viņiem izvirzītā apsūdzība un viņiem piemērotās bargās sankcijas ir uzskatāmas par likumā neparedzētu iejaukšanos viņu tiesībās uz vārda brīvību, kam nebija leģitīma mērķa un kas nebija nepieciešama demokrātiskā sabiedrībā.

27. Pieteikuma iesniedzēji apgalvoja, ka nedz attiecīgajā normā, Sodu kodeksa 27. nodaļas 3.a pantā, nedz sagatavošanas darbos nebija minēts, ka šī norma attiecas uz apsūdzētas vai

notiesātas personas vārdu un uzvārdu. Tieši otrādi, saskaņā ar Somijas tiesību aktiem sprieduma rezolutīvā daļa, piemērotās tiesību normas un apsūdzētās personas vārds un uzvārds vienmēr ir bijusi atklāta informācija. Līdz 2001. un 2002. gadam, kad Augstākā tiesa izdarīja citādu atzinumu, Somijā apsūdzētās personas vārda un uzvārda minēšana laikrakstā nebija uzskatāma par noziedzīgu nodarījumu. Tomēr nedz no tiesību normām, nedz no sagatavošanas darbiem neizriet, ka apsūdzētās personas vārda un uzvārda minēšana ir noziegums, un pat valdības likumā (HE 184/1999) ir minēts, ka Sodu kodeksa 27. nodaļas 3.a panta vispārējā būtība var radīt problēmas, raugoties no likumīguma perspektīvas. Somijas krimināltiesībās bija aizliegts izmantot tiesisko analogiju, ja tādējādi apsūdzētais nokļūst neizdevīgā situācijā. Tā kā attiecīgais pants tika publicēts 1997. gada janvārī, pieteikuma iesniedzēji nevarēja paredzēt, kā apelācijas instances tiesa lems pēc vairāk nekā sešiem gadiem. Viņi tāpat nevarēja paredzēt, ka 2002. gadā Augstākā tiesa šīs lietas sāks izvērtēt citādi.

28. Pieteikuma iesniedzēji norādīja, ka B. vārds un uzvārds bija minēts visos spriedumos viņas krimināllietā, un šī atklātā informācija nevarēja kļūt privāta ar atpakaļejošu spēku. Ja kādas personas vārds un uzvārds ir kļuvis par atklātu informāciju, tā publicēšana nevar būt nelikumīga un pretrunā šīs personas tiesībām uz privāto dzīvi. Turklāt B. nebija pasīva persona, kuras vārds bija izmantots popularitātes vairošanai; viņa pati bija aktīvi piedalījies sabiedrību interesējošā incidentā. Pieteikuma iesniedzējiem piemēroto sankciju, tostarp naudas sodu, kompensāciju un tiesu izdevumu, apmērs bija tik liels, ka tas vien jau bija 10. panta pārkāpums.

b) Valdība

29. Valdība piekrita, ka pret pieteikuma iesniedzējiem izvirzītā apsūdzība un pienākums kompensēt kaitējumu un izdevumus ir uzskatāms par iejaukšanos viņu tiesībās uz vārda brīvību.

30. Attiecībā uz prasību, lai līdzekļi būtu “noteikti likumā” un atbilstoši 10. pantam, valdība norādīja, ka apstrīdēto līdzekļu juridiskais pamats ir Somijas tiesību akti, proti, Konstitucionālais likums un jo īpaši Sodu kodeksa 27. nodaļas 3.a pants. B. vārds un uzvārds bija attiecīgajā Sodu kodeksa normā minētā informācija, un tādējādi šī norma bija pietiekami skaidra. Attiecīgajā laikā šī norma bija bijusi spēkā jau vairāk nekā 20 gadus, un pirms apstrīdētā raksta publicēšanas Augstākā tiesa to bija skaidrojusi lietās *KKO 1980 II 99* un *KKO 1980 II 123*. Tādējādi var uzskatīt, ka normas attiecībā uz kriminālatbildību bija pakāpeniski izskaidrotas tiesas ceļā veidā, kas bija saderīgs ar nodarījuma būtību. Tāpēc varēja pamatoti paredzēt kriminālatbildības iestāšanos.

31. Turklāt Vadlīnijas žurnālistiem un Plašsaziņas līdzekļu padomes prakse ierobežoja personas identitātes izpaušanu kriminālajās ziņās. Nodarījumi ne vienmēr automātiski attiecas uz privāto dzīvi, ko apstiprināja Augstākās tiesas precedents lietā *KKO 2005:136*. Lai gan šajā gadījumā B. piesprieda naudas sodu, šis sods nemazināja viņas privātās dzīves aizsardzību. Šī interpretācija bija saskaņā arī ar Tiesas praksi (sk., piemēram, 1997. gada 25. februāra sprieduma lietā “Z. pret Somiju” 99. punktu, Spriedumu un lēmumu krājums 1997-I, un spriedumu lietā “P4 Radio “Hele Norge ASA” pret Norvēģiju” (lēm.), Nr. 76682/01, *ECHR* 2003-VI). Tāpēc valdība apgalvoja, ka pieteikuma iesniedzējiem bija jāzina noteikumi attiecībā uz vārda brīvību. Jebkurā gadījumā viņi pirms raksta publicēšanas varēja konsultēties ar juristu. Attiecīgi nav noticis 7. panta pārkāpums un iejaukšanās bija “paredzēta likumā”, kā tas norādīts Konvencijas 10. panta 2. punktā.

32. Valdība apgalvoja, ka leģitīmais mērķis bija aizsargāt B. privāto dzīvi, respektīvi, citu personu reputāciju un tiesības, un ka iejaukšanās bija “nepieciešama demokrātiskā sabiedrībā”. Lai gan B. par nodarījumu bija piespriests sods un tiesvedība bija lielākoties atklāta, tas nenozīmēja, ka B. vārda un uzvārda izpaušana bija likumīga. Saskaņā ar Somijas tiesību aktiem fakts, ka informācija bija atklāta, automātiski nenozīmē, ka to drīkst publicēt.

Tikai personām, kas atzītas par vainīgām nodarījumos, kuri izdarīti vainu pastiprinošos apstākļos, un kam piespriests cietumsods, netiek nodrošināta nekāda identitātes un privātās dzīves aizsardzība.

33. Valdība norādīja, ka attiecīgā raksta publicēšanas laikā B. vēl nebija atzīta par vainīgu. Turklāt tikai tāpēc, ka viņa bija A. draudzene, viņa neieguva tādu stāvokli sabiedrībā, kas ļautu ierobežot viņas tiesības uz privāto dzīvi. B. rīcība nekādā ziņā nebija tāda, lai tās apspriešana būtu sabiedrības interesēs, nevis tikai sabiedrības ziņkārības apmierināšana. Neskatoties uz 1996. gada 4. decembra incidentu un B. vēlāko sodu, pieteikuma iesniedzēju publicētā informācija bija tāda, uz ko attiecās B. privātās dzīves aizsardzība. Par notikumiem varēja ziņot, neminot B. vārdu un uzvārdu. Paturot prātā šīs izvēles iespējas, Valdība apgalvoja, ka šajā gadījumā notikusī iejaukšanās bija “nepieciešama demokrātiskā sabiedrībā”.

2. Tiesas vērtējums saskaņā ar Konvencijas 10. pantu

1. Vai ir notikusi iejaukšanās?

34. Tiesa piekrīt pusēm, ka pieteikuma iesniedzēju notiesāšana, viņiem piespriestie naudas sodi un kaitējuma kompensācija bija iejaukšanās viņu tiesībās uz vārda brīvību, ko garantē Konvencijas 10. panta 1. punkts.

2. Vai iejaukšanās bija paredzēta likumā un tai bija leģitīms mērķis?

35. Attiecībā uz to, vai iejaukšanās bija “paredzēta likumā”, pieteikuma iesniedzēji apgalvoja, ka attiecīgā raksta publicēšanas laikā Somijā notiesātas personas vārda un uzvārda minēšana laikrakstā nebija likumpārkāpums un tāpēc viņi nevarēja paredzēt, ka B. vārda un uzvārda publicēšanas dēļ viņiem varētu tikt piemērotas kriminālsankcijas. Valdība apgalvoja, ka tiesa bija pakāpeniski interpretējusi tiesību normas, izskaidrojot kriminālo atbildību, veidā, kas bija saderīgs ar nodarījuma būtību un labu žurnālistikas praksi, un tāpēc bija pamatoti iespējams paredzēt atbildību.

36. Tiesa norāda, ka puses piekrīt, ka iejaukšanās, uz ko attiecas sūdzība, tika veikta, pamatojoties uz Somijas tiesību aktiem, proti, uz Sodu kodeksa 27. nodaļas 3.a pantu. Tomēr atšķiras pušu viedokļi par šīs normas paredzamību. Tāpēc Tiesai ir jāizskata, vai attiecīgā norma atbilst paredzamības prasībai.

37. Tiesa atkārtoti norāda, ka normu nevar uzskatīt par “likumu”, ja vien tā nav formulēta pietiekami precīzi, tādējādi dodot pilsonim iespēju izvēlēties savu rīcību; viņam, vajadzības gadījumā saņemot atbilstošu atzinumu, ir jāspēj, ciktāl tas ir pamatoti attiecīgajos apstākļos, paredzēt konkrētās rīcības sekas. Šīs sekas nav jāparedz ar absolūtu noteiktību; pieredze rāda, ka tas nav iespējams. Turklāt, kaut arī noteiktība ir ļoti vēlama, tās sekas var būt pārliecīga stingrība, un likumam jāspēj attīstīties kopsolī ar mainīgajiem apstākļiem. Attiecīgi daudzi likumi nenovēršami ir formulēti vairāk vai mazāk nenoteikti, un to interpretēšana un piemērošana ir atkarīga no prakses (sk. 1979. gada 26. aprīļa sprieduma lietā “Sunday Times” pret Apvienoto Karalisti (Nr. 1)” 49. punktu, A sērija Nr. 30, un *mutatis mutandis* 1993. gada 25. maija sprieduma lietā “Kokinakis [Kokkinakis] pret Grieķiju” 40. punktu, A sērija Nr. 260-A).

38. Attiecībā uz attiecīgo normu, Sodu kodeksa 27. nodaļas 3.a pantu, Tiesa jau spriedumā Ērikeinena [*Eerikäinen*] lietā (sk. 2009. gada 10. februāra spriedumu lietā “Ērikeinens un citi pret Somiju”, Nr. 3514/02, 58. punktu) atzina, ka tā neuzskata šīs normas saturu par neskaidru – informācijas izplatīšana, mājieni vai tāda attēla publicēšana, kurā redzama citas personas privātā dzīve un kura dēļ var rasties ciešanas, ir uzskatāma par iejaukšanos privātajā dzīvē. Turklāt Tiesa norāda, ka tikpat skaidri ir formulēts arī izņēmums, kas noteikts šīs tiesību normas otrajā teikumā attiecībā uz personām, kuras ieņem valsts amatu vai pilda ar šādu

amatu saistītas funkcijas savas profesionālās karjeras, politiskās darbības vai citas līdzīgas darbības laikā.

39. Lai gan attiecīgā raksta publicēšanas laikā, 1997. gada janvārī, patiešām pastāvēja tikai divi Augstākās tiesas lēmumi par šāda jautājuma interpretēšanu, kuri abi attiecās uz fotogrāfiju publisku izplatīšanu, Tiesa uzskata, ka iespējamība, ka saistībā ar šādu ieviešanu privātajā dzīvē tiks piemērotas sankcijas, nebija neparedzama. Lai gan sagatavošanas darbos nebija precīzi definēta privātā dzīve (sk. valdības likumu HE 184/1999), tajos bija norādīts, ka vienmēr ir rūpīgi jāizvērtē nepieciešamība minēt personas vārdu un uzvārdu vai tādu citu aprakstu, kas ļauj šo personu identificēt. Ja pieteikuma iesniedzējiem bija šaubas par attiecīgās normas precīzu piemērošanas jomu, viņiem bija vai nu jākonsultējas par tās saturu, vai jāatturas izpaust B. identitāti. Turklāt pieteikuma iesniedzēji, kas ir profesionāli žurnālisti, nevar apgalvot, ka viņi nezināja minētās normas saturu, jo, kaut arī Vadlīnijas žurnālistiem un Plašsaziņas līdzekļu padomes prakse nav saistoša, tā tomēr paredzēja vēl stingrākus noteikumus nekā attiecīgā Sodu kodeksa norma.

40. Tāpēc tiesa secina, ka ieviešanās bija “paredzēta likumā” (sk. sprieduma lietā “Nikula [Nikula] pret Somiju”, Nr. 31611/96, 34. punktu, *ECHR* 2002-II, 2004. gada 16. novembra sprieduma lietā “Seliste [Selistö] pret Somiju”, Nr. 56767/00, 34. punktu, sprieduma lietā “Karhuvaara [Karhuvaara] un Iltalehti [Iltalehti] pret Somiju”, Nr. 53678/00, 43. punktu, *ECHR* 2004-X, un iepriekšminētā sprieduma lietā “Ērikeinens un citi pret Somiju” 58. punktu). Turklāt netiek apstrīdēts, ka ieviešanās notika ar leģitīmu mērķi aizsargāt citu personu reputāciju vai tiesības 10. panta 2. punkta nozīmē.

3. Vai ieviešanās bija nepieciešama demokrātiskā sabiedrībā?

41. Saskaņā ar nostiprināto Tiesas praksi vārda brīvība ir viens no būtiskākajiem demokrātiskas sabiedrības pamatiem, kā arī viens no tās attīstības un katra indivīda pašpiepildījuma pamatnosacījumiem. Atbilstoši Konvencijas 10. panta 2. punktam tas attiecas ne tikai uz to “informāciju” vai “idejām”, kas tiek uzņemtas labvēlīgi vai uztvertas kā neaizskarošas vai vienaldzīgas, bet arī uz tām, kuras aizvairo, šokē vai traucē. To paredz tādi principi kā plurālisms, iecietība un liberālisms, bez kuriem nepastāv “demokrātiska sabiedrība”. Šai brīvībai ir 10. panta 2. punktā noteiktie izņēmumi, kas tomēr jāinterpretē šaurā nozīmē. Ierobežojumu nepieciešamība ir jākonstatē pārliecinoši (sk., piemēram, 1986. gada 8. jūlija sprieduma lietā “Lingenss [Lingens] pret Austriju” 41. punktu, A sērija Nr. 103, un sprieduma lietā “Nilsens [Nilsen] un Jonsens [Johnsen] pret Norvēģiju” [LP], Nr. 23118/93, 43. punktu, *ECHR* 1999-VIII).

42. Īpašības vārds “nepieciešams” 10. panta 2. punkta izpratnē norāda uz to, ka pastāv “neatliekama sabiedriskā vajadzība”. Līgumslēdzējas valstis var novērtēt, vai šāda vajadzība pastāv, tomēr tas jādara līdztekus pārraudzībai Eiropas līmenī gan attiecībā uz tiesību aktiem, gan lēmumiem, ar kuriem tos piemēro, tostarp lēmumiem, kurus izsludinājusi neatkarīga tiesa. Tāpēc Tiesa ir pilnvarota izsludināt galīgo lēmumu par to, vai “ierobežojums” atbilst vārda brīvības principam, ko aizsargā 10. pants (sk. sprieduma lietā “Janovskis [Janowski] pret Poliju” [LP], Nr. 25716/94, 30. punktu, *ECHR* 1999-I).

43. Īstenojot savu pārraudzību, Tiesai ir nevis jāpilda valsts iestāžu funkcijas, bet gan, paturot prātā visu lietu kopumā, saskaņā ar 10. pantu jāpārskata lēmumi, ko tās ir pieņēmušas, īstenojot savu izvērtēšanas spēju (sk. cita starpā sprieduma lietā “Fresozs [Fressoz] un Ruārs [Roire] pret Franciju” [LP], Nr. 29183/95, 45. punktu, *ECHR* 1999-I).

44. Īstenojot savu pārraudzības jurisdikciju, Tiesai apstrīdētā ieviešanās jāizvērtē, ņemot vērā visus lietas apstākļus kopumā, tostarp pieteikuma iesniedzēju izteikto piezīmju saturu un apstākļus, kādās šīs piezīmes izteiktas. Tai ir īpaši jānosaka, vai attiecīgā ieviešanās bija “samērīga, ņemot vērā īstenotos leģitīmos mērķus”, un vai iemesli, ko valsts iestādes minēja, lai to pamatotu, bija “atbilstoši un pietiekami” (sk. iepriekšminētā sprieduma lietā “Sunday Times” pret Apvienoto Karalisti (Nr. 1)” 62. punktu, iepriekšminētā sprieduma *Lingensa* lietā

40. punktu, 1989. gada 22. februāra sprieduma lietā “Bārfuds [*Barfod*] pret Dāniju” 28. punktu, A sērija Nr. 149, iepriekšminētā sprieduma *Janovska lietā* 30. punktu, un sprieduma lietā ““News Verlags GmbH & Co. KG” pret Austriju”, Nr. 31457/96, 52. punktu, *ECHR* 2000-I). To darot, Tiesai ir jāpārliedzinās, ka valsts iestādes ir piemērojušas 10. pantā ietvertajiem principiem atbilstošus standartus, un turklāt ir jāpārliedzinās, ka šīs iestādes ir atsaukušās uz pieņemamu attiecīgo faktu novērtējumu (sk. 1994. gada 23. septembra sprieduma lietā “Jersilds [*Jersild*] pret Dāniju” 31. punktu, A sērija Nr. 298).

45. Tiesa arī uzsver, ka presei ir būtiska funkcija demokrātiskā sabiedrībā. Lai gan prese nedrīkst pārkāpt konkrētas robežas, jo īpaši attiecībā uz citu personu reputāciju un tiesībām, un nepieciešamību novērst konfidencialas informācijas izpaušanu, tās pienākums tomēr ir atbilstoši saviem pienākumiem un atbildībai sniegt informāciju un paust viedokli par visiem sabiedrību interesējošiem jautājumiem (sk. iepriekšminētā sprieduma *Jersilda lietā* 31. punktu, 1997. gada 24. februāra sprieduma lietā “De Hāss [*De Haes*] un Geisels [*Gijssels*] pret Beļģiju” 37. punktu, Spriedumu un lēmumu krājums 1997-I, un sprieduma lietā ““Bladet Tromsø” un *Stensoss* [*Stensaas*] pret Norvēģiju”, [LP], Nr. 21980/93, 58. punktu, *ECHR* 1999-III). Plašsaziņas līdzekļiem ir uzdevums ne tikai sniegt šādu informāciju un idejas; sabiedrībai ir arī tiesības tās saņemt (sk. iepriekšminētā sprieduma lietā ““Sunday Times” pret Apvienoto Karalisti (Nr. 1)” 65. punktu). Turklāt Tiesa ņem vērā to, ka žurnālistikas brīvība paredz arī iespēju izmantot zināmus pārspīlējumus vai pat provokatīvus līdzekļus (sk. 1995. gada 26. aprīļa sprieduma lietā “Prāgers [*Prager*] un Oberšliks [*Oberschlick*] pret Austriju” 38. punktu, A sērija Nr. 313, un spriedumu “Bladet Tromsø” un *Stensosa lietā*, *loc. cit.*).

46. Attiecībā uz politiķi pieļaujamais kritikas līmenis ir augstāks nekā attiecībā uz privātpersonu. Pretēji privātpersonām, politiķi nenovēršami un apzināti ieņem stāvokli, kurā žurnālisti un sabiedrība kopumā rūpīgi pārbauda viņu vārdus un darbus, un tāād viņiem ir jāizrāda lielāka iecietība (sk., piemēram, iepriekšminētā sprieduma lietā “*Lingenss pret Austriju*” 42. punktu, 1998. gada 9. jūnija sprieduma lietā “Indžals [*Incal*] pret Turciju” 54. punktu, Spriedumu un lēmumu krājums 1998-IV, un 1992. gada 23. aprīļa sprieduma lietā “Kasteljs [*Castells*] pret Spāniju” 46. punktu, A sērija Nr. 236).

47. Tomēr vārda brīvībai jābūt līdzsvarā ar Konvencijas 8. pantā garantēto privātās dzīves aizsardzību. Privātās dzīves jēdziens aptver personīgu informāciju, par kuru privātpersonas var leģitīmi gaidīt, ka tā netiks publicēta bez viņu piekrišanas, kā arī elementus, kas saistīti ar personas tiesībām uz savu tēlu. Tādējādi fotogrāfijas publicēšana ietilpst privātās dzīves jēdziena piemērošanas jomā (sk. sprieduma lietā “Fon Hanovere [*Von Hannover*] pret Vāciju”, Nr. 59320/00, 50. – 53. punktu un 59. punktu, *ECHR* 2004-VI).

48. Gadījumos, kad Tiesai ir bijis jārod līdzsvars starp privātās dzīves aizsardzību un vārda brīvību, tā ir uzsvērusi, ka presē publicētās fotogrāfijas un raksti ir veicinājuši debates par vispārējām interesēm (sk. sprieduma lietā “*Tamers* [*Tammer*] pret Igauniju”, Nr. 41205/98, 59. punktu *et seq.*, *ECHR* 2001-I, iepriekšminētā sprieduma lietā ““News Verlags GmbH & Co. KG” pret Austriju” 52. punktu *et seq.*, un 2002. gada 26. februāra sprieduma lietā ““Krone Verlag GmbH & Co. KG” pret Austriju”, Nr. 34315/96, 33. punktu *et seq.*). Tādējādi Tiesa vienā lietā atzina, ka noteiktu izteikumu lietojums attiecībā uz kādas privātpersonas privāto dzīvi nebija “pamatots, ņemot vērā sabiedrības intereses”, un ka šie izteikumi [neattiecas] uz sabiedrībai svarīgiem jautājumiem” (sk. iepriekšminētā sprieduma *Tamera lietā* 68. punktu), un lēma, ka nebija noticis 10. panta pārkāpums. Tomēr citā lietā Tiesa piešķīra īpašu nozīmi faktam, ka attiecīgais subjekts bija “sabiedrībai ļoti svarīgs” ziņu objekts un ka publicētās fotogrāfijas “neatklāja nekādas ziņas par [attiecīgās personas] privāto dzīvi” (sk. iepriekšminētā sprieduma “*Krone Verlag GmbH & Co. KG*” lietā 37. punktu), un lēma, ka bija noticis 10. panta pārkāpums.

49. Viens svarīgs faktors ir tas, vai vārda brīvība tika izmantota saistībā ar tiesvedību tiesā. Lai gan ziņošana par tiesvedību un tās komentēšana gadījumā, ja tā nepārsniedz iepriekš

noteiktās robežas, vairo tās atklātību un tādējādi pilnībā atbilst Konvencijas 6. panta 1. punktā noteiktajai prasībai attiecībā uz to, ka tiesas sēdēm jābūt atklātām, ir jānorāda, ka tiesvedības atklātība nefunkcionē kā *carte blanche*, kas atbrīvo plašsaziņas līdzekļus no pienākuma pienācīgi izvērtēt šīs tiesvedības laikā saņemtās informācijas publicēšanu (sk. Eiropas Padomes Ieteikumu Nr. Rec(2003)13 par informācijas sniegšanu plašsaziņas līdzekļos saistībā ar tiesvedību krimināllietā, kā arī iepriekšminētā sprieduma lietā “Flinkile un citi pret Somiju” 45. – 46. punktu). Šajā saistībā Tiesa norāda, ka Somijas Vadlīnijās žurnālistiem, kas bija spēkā attiecīgajā laikā, bija teikts, ka personas vārda un uzvārda vai citas identificējošas informācijas publicēšana šajā sakarā ir pamatota vienīgi tad, ja tiesvedība skar būtiskas sabiedrības intereses (sk. iepriekšminētā sprieduma lietā “Flinkile un citi pret Somiju” 41. punktu).

50. Tiesa savā jaunākajā praksē ir skatījusi privātās dzīves aizsardzību, ņemot vērā preses ieinteresētību informēt sabiedrību par tai svarīgiem jautājumiem saistībā ar tiesvedību tiesā (sk., piemēram, iepriekšminēto spriedumu lietā “Ērikeinens un citi pret Somiju”, kā arī salīdzināšanai 2009. gada 16. aprīļa spriedumu lietā “Egelands [*Egeland*] un Hanseids [*Hanseid*] pret Norvēģiju”, Nr. 34438/04).

51. Lai Tiesa varētu izvērtēt pretrunīgās intereses svarīgs ir fakts, ka saskaņā ar Konvencijas 6. panta 2. punktu personai ir tiesības tikt uzskatītai par nevainīgu līdz tiek pierādīta viņas vaina (sk. iepriekšminētā sprieduma lietā “*Bladet Tromsø*” un Stensoss pret Norvēģiju” [LP] 65. punktu).

52. Attiecībā uz šīs lietas faktiskajiem apstākļiem Tiesa norāda, ka pieteikuma iesniedzējiem sods tika piespriests par piezīmēm, ko viņi bija izteikuši rakstā žurnālista un galvenā redaktora amatā.

53. Iesākumā Tiesa atzīmē, ka šajā rakstā, kura nosaukums bija “*A. ilgstošās attiecības ar viņa draudzeni un žūpošana*”, bija aprakstīts notikums, kurš A. mājās norisinājās 1996. gada 4. decembrī un pēc kura A. nokļuva policijas uzraudzībā. Tajā bija skartas arī A. problēmas saistībā ar alkoholu un viņa draudzenes B. pagātne un identitāte – rakstā bija minēts viņas vārds un vecums, kā arī fakts, ka viņa ir draudzene, kas bija iesaistīta A. mājās notikušajā incidentā. Turklāt rakstā bija minēta arī viņas darbavieta, viņas mājas atrašanās vieta un attiecības viņas ģimenē. Raksta publicēšanas laikā gan pret A., gan pret B. jau bija izvirzīta kriminālpasūdzība saistībā ar notikušo incidentu.

54. Tiesa norāda, ka neviens no pieteikuma iesniedzējiem neapgalvo, ka fakti būtu izklāstīti nepareizi vai ar ļaunu nolūku. Tāpat netiek apgalvots, ka ziņas par B. ir iegūtas ar viltu vai citiem nelikumīgiem līdzekļiem (salīdzinājumam sk. iepriekšminētā sprieduma lietā “Fon Hanovere pret Vāciju” 68. punktu). Rakstā izklāstītie fakti netika apstrīdēti arī valsts tiesās.

55. Ir skaidrs, ka B. bija nevis valsts amatpersona vai politiķis, bet gan parasta persona, pret kuru bija ierosināts kriminālprocess (sk. 1992. gada 28. augusta sprieduma lietā “Švābe [*Schwabe*] pret Austriju” 32. punktu, A sērija Nr. 242-B). Viņas parastas personas statuss paplašina iespējamo privātās dzīves jēdziena piemērošanas jomu. Tikai tādēļ, ka pret viņu bija ierosināts kriminālprocess, viņai nedrīkst liegt 8. pantā paredzēto aizsardzību (sk. sprieduma lietā “Šaka [*Sciacca*] pret Itāliju”, Nr. 50774/99, 28. – 29. punktu, *ECHR* 2005-I, iepriekšminēto spriedumu lietā “Ērikeinens un citi pret Somiju” un iepriekšminēto spriedumu lietā “Egelands un Hanseids pret Norvēģiju”).

56. Tomēr Tiesa piebilst, ka B. piedalījās sabiedriskās kārtības traucēšanā ārpus mājas, kur dzīvoja A. – vecākā valsts amatpersona, kas bija precējies un ar ko viņa bija izveidojusi attiecības. Kriminālpasūdzība tika celta pret viņiem abiem. Vēlāk viņiem tika piespriests sods. Tiesa nevar nenorādīt, ka, lai gan B. bija privātpersona, var pamatoti uzskatīt, ka viņa bija ienākusi sabiedriskajā sfērā. Tiesa uzskata, ka pieteikuma iesniedzējus tiesāja, ņemot vērā šos apsvērumus, un tos nevar ignorēt, novērtējot, cik samērīga bijusi iejaukšanās viņu tiesībās, ko garantē 10. pants.

57. Tiesa arī piebilst, ka raksts koncentrējās uz četriem galvenajiem jautājumiem – 1996. gada 4. decembra incidentu, B. identitāti un pagātņi, incidenta sekām un A. problēmām ar alkohola lietošanu. Lai gan bija sniegtas ziņas par B. privāto dzīvi, no kurām liela daļa, šķiet, tika atklātas pirmoreiz, šī informācija par B. būtībā attiecās vienīgi uz viņas notiesāšanu un faktiem, kas bija cieši saistīti ar A. dzīvi. Šajā ziņā šī lieta atšķiras no lietas “Fon Hanovere pret Vāciju” (sk. iepriekšminētā sprieduma 72. punktu).

58. Turklāt jāatzīmē, ka B. identitātes izpaušana apstrīdētajā rakstā tiešā veidā skar sabiedrības intereses, proti, A. uzvedību un viņa spēju turpināt pildīt savus pienākumus augsta līmeņa valsts amatpersonas amatā. Tā kā B. aktīvi un brīvprātīgi piedalījās 1996. gada 4. decembra notikumos, kuru rezultātā A. tika notiesāts un atlaists no darba, ir grūti saprast, kādā veidā viņas dalība šajos notikumos neskāra sabiedrības intereses. Tāpēc Tiesa uzskata, ka arī attiecībā uz B. eksistēja pastāvīgs sabiedriskās intereses elements. Šajā saistībā Tiesa piebilst, ka arī valsts iestādes un valsts tiesas izdarīja atšķirīgus atzinumus par to, vai varēja uzskatīt, ka B. bija atteikusies no savām tiesībām uz privātumu, kad izvēlējās sākt attiecības ar valsts amatpersonu un iesaistīties incidentā, kura rezultātā viņa tika notiesāta. Tiesa to uzskata par apliecinājumu tam, ka arī valsts iestādes vismaz daļēji uzskatīja, ka rakstā bija skartas sabiedrības intereses.

59. Tiesa turklāt norāda, ka attiecīgajā rakstā uzmanība bija koncentrēta gan uz A., gan uz B. Notikumi bija aprakstīti tēlaini, lai palielinātu žurnāla noietu, kas ir acīmredzams, izlasot izvilkumu no raksta (“*“Hymy” atklāj A. ilglaicīgās draudzenes identitāti un faktus par viņas pagātņi [..]*”).

60. Tomēr, lai gan raksts bija uzrakstīts un publicēts pirms soda piespriešanas A. un B., par viņu tiesvedību sniegtie fakti un piezīmes bija objektīvas un neapstrīdamas no Konvencijas 6. panta 2. punkta perspektīvas.

61. Turklāt Tiesa piebilst, ka raksts tika publicēts tūlīt pēc incidenta un ka tādējādi tas bija laikā cieši saistīts ar šo notikumu.

62. Visbeidzot, Tiesa ņem vērā sankciju un citu pieteikuma iesniedzējiem piemēroto seku bardzību. Tā norāda, ka pieteikuma iesniedzēji tika tiesāti saskaņā ar krimināllikumu, un piebilst, ka gan pirmajam, gan otrajam pieteikuma iesniedzējam tika piespriests naudas sods divdesmit dienu algas apmērā, kas bija attiecīgi 1000 EUR un 360 EUR. Turklāt visiem atbildētājiem kopā un atsevišķi piesprieda kompensēt kaitējumu 5000 EUR apmērā. Soda bardzība un kompensācijas apmērs ir uzskatāms par ievērojamu, ņemot vērā, ka maksimālā kompensācija, kas attiecīgajā laikā tika piešķirta upuriem, bija aptuveni 100 000 FIN (17 000 EUR) (sk. iepriekšminētā sprieduma lietā “Flinkile un citi pret Somiju” 23. punktu).

63. Turklāt jāpatur prātā, ka Augstākā tiesa jau atzina, ka, atkārtojot pārkāpumu, ne vienmēr tiek nodarīts tāds pats kaitējums un ciešanas kā pirmajā pārkāpuma izdarīšanas reizē (sk. iepriekšminētā sprieduma lietā “Flinkile un citi pret Somiju” 33. – 34. punktu). Tiesa norāda, ka B. jau bija saņēmusi kompensāciju 8000 EUR apmērā par viņas identitātes izpaušanu televīzijas raidījumā (sk. iepriekšminētā sprieduma lietā “Flinkile un citi pret Somiju” 36. punktu). Līdzīgs kompensācijas apmērs viņai bija piešķirts saistībā ar citiem rakstiem, kas bija publicēti citos žurnālos un atklāja tos pašus faktus (sk. iepriekšminēto spriedumu lietā “Flinkile un citi pret Somiju”, 2010. gada 6. aprīļa spriedumu lietā “Jokitaipale [Jokitaipale] un citi pret Somiju”, Nr. 43349/05, 2010. gada 6. aprīļa spriedumu lietā “Soila [Soila] pret Somiju”, Nr. 6806/06, un 2010. gada 6. aprīļa spriedumu lietā “Iltalehti [Iltalehti] un Karhuvāra [Karhuvaara]”, Nr. 6372/06).

64. Tiesa uzskata, ka, ņemot vērā visus apstākļus, kādos notika iejaukšanās B. tiesībās uz privātās dzīves neaizskaramību, šādas sekas bija nesamērīgas salīdzinājumā ar tai pretrunā esošo nepieciešamību aizsargāt vārda brīvību.

65. Tiesa secina, ka, lai gan apelācijas instances tiesas argumentācija bija atbilstoša, tā tomēr nebija pietiekama, lai pierādītu, ka apstrīdētā iejaukšanās bija “nepieciešama demokrātiskā sabiedrībā”. Turklāt viss piemēroto sankciju kopums bija nesamērīgs. Ņemot

vērā visus iepriekš izklāstītos faktorus un valsts rīcības brīvību šajā jomā, Tiesa uzskata, ka valsts tiesas nenodrošināja taisnīgu līdzsvaru starp pretrunīgajām interesēm.

66. Tātad ir noticis Konvencijas 10. panta pārkāpums.

3. Tiesas vērtējums saskaņā ar Konvencijas 7. pantu

67. Paturot prātā atzinumu atbilstoši Konvencijas 10. pantam, ka iejaukšanās bija saskaņā ar likumu, Tiesa secina, ka šajā gadījumā nav noticis Konvencijas 7. panta pārkāpums.

II. I. PĀRĒJĀ PIETEIKUMA DAĻA

68. Visbeidzot pieteikuma iesniedzēji saskaņā ar Konvencijas 6. panta 1. punktu sūdzējās par to, ka apelācijas instances tiesa nebija pietiekami argumentējusi savu spriedumu un bija pārkāpusi pušu procesuālo tiesību vienlīdzības principu, jo pieteikuma iesniedzējiem, pretstatā prokuroram un B., nebija pieejami Augstākās tiesas lietas materiāli kādā agrāk izskatītā, saistītā lietā. Turklāt viņi apgalvoja, ka apelācijas instances tiesas lēmums par lietas materiālu slepenību nebija pietiekami argumentēts un tāpēc bija pretrunā Konvencijas 6. panta 1. punktam.

69. Attiecībā uz agrāko Augstākās tiesas spriedumu Tiesa norāda, ka B. atsaucās uz šo spriedumu un pieteikuma iesniedzēji to varēja komentēt. Tā pilnā versijā bija oficiāli publicēta internetā. Tā kā spriedums tādā veidā bija publiski pieejams un šķita, ka tajā ir iekļauta visa būtiskā informācija, lai pieteikuma iesniedzēji varētu sagatavot savu aizstāvību, nekas neliecina par pārkāpumu šajā ziņā. Tāpēc šī sūdzība ir jānoraida kā acīmredzami nepamatota saskaņā ar Konvencijas 35. panta 3. un 4. punktu.

70. Attiecībā uz argumentāciju Tiesa norāda, ka saskaņā ar 6. panta 1. punktu tiesām ir jāargumentē savi lēmumi, bet nevar uzskatīt, ka šī norma paredz sniegt sīku atbildi uz jebkuru argumentu (sk. 1994. gada 19. aprīļa sprieduma lietā “Van den Hurks [Van de Hurk] pret Nīderlandi” 61. punktu, A sērija Nr. 288). Kopumā argumentācija, kas iekļauta apelācijas instances spriedumā šajā lietā, ir diezgan pilnīga. Ciktāl šī argumentācija attiecas uz vārda brīvības ierobežojumiem, tiesa būtībā norādīja, ka rakstā bija minēti fakti, uz kuriem parasti attiecas privātās dzīves aizsardzība, ka B. sabiedrībā neieņēma tādu stāvokli, lai uz viņu attiektos valsts amatpersonām piemērotie izņēmumi, un ka citu atzinumu nevarēja izdarīt, nedz ņemot vērā incidentu, nedz faktu, ka viņas identitāte jau bija atklāta agrāk. Turklāt saskaņā ar attiecīgo Sodu kodeksa normu nebija jāpierāda nodoms radīt kaitējumu. Tāpēc Tiesa atzīst, ka, izvērtējot argumentācijas atbilstību 6. pantā noteiktajām taisnīguma prasībām, tā ir pieņemama.

71. Attiecībā uz iemesliem, kuru dēļ lietas materiāli tika pasludināti par slepeniem, Tiesa norāda, ka apelācijas instances tiesa atsaucās uz Konvencijas 6. panta 1. punktu un 10. pantu un secināja, ka lietas materiālos ir minēta sensitīva privāta informācija un ka slepenība nav pretrunā šiem pantiem. Tiesa uzskata, ka lietas materiālu slepenības pasludināšana neietekmēja nedz pieteikuma iesniedzējus kā puses lietā, nedz tiesvedības taisnīgumu. Šajā ziņā Tiesa atzīst, ka apelācijas instances tiesas argumentācija bija pieņemama.

72. Tāpēc Tiesa atzīst, ka saskaņā ar Konvencijas 35. panta 3. un 4. punktu minētā sūdzība jānoraida kā acīmredzami nepamatota.

III. KONVENCIJAS 41. PANTA PIEMĒROŠANA

73. Konvencijas 41. pantā ir noteikts:

“Ja Tiesa konstatē, ka ir noticis Konvencijas vai tās protokolu pārkāpums, un ja attiecīgās Augstās Līgumslēdzējas Puses iekšējās tiesību normas paredz tikai daļēju šī pārkāpuma seku novēršanu, Tiesa, ja nepieciešams, cietušajai pusei piešķir taisnīgu atlīdzību.”

A. Kaitējums

74. Pieteikuma iesniedzēji pieprasīja kompensāciju par materiālo kaitējumu 12 403,64 EUR apmērā, un gan pirmais, gan otrs pieteikuma iesniedzējs katrs papildus pieprasīja kompensāciju par morālo kaitējumu 5000 EUR apmērā.

75. Valdība norādīja, ka, izņemot pieteikuma iesniedzējiem piemērotos naudas sodus, pārējo materiālā kaitējuma kompensāciju samaksāja izdevējsabiedrība. Tā kā izdevējsabiedrība nebija lūgusi pieteikuma iesniedzējus samaksāt viņu daļu, viņiem faktiski nebija radies nekāds materiālais kaitējums. Attiecībā uz morālo kaitējumu Valdība uzskatīja, ka gan pirmā, gan otrā pieteikuma iesniedzēja prasītā summa ir pārāk liela un ka piešķirtajai kompensācijai nevajadzētu pārsniegt 2000 EUR katram pieteikuma iesniedzējiem, kas kopā ir 4000 EUR.

76. Tiesa uzskata, ka pastāv cēloņsakarības starp konstatēto pārkāpumu un iespējamo morālo kaitējumu. Tātad pastāv pamats piešķirt pieteikuma iesniedzējiem kompensāciju saskaņā ar šo pozīciju. Ņemot vērā visus apstākļus, Tiesa piešķir pieteikuma iesniedzējiem kompensāciju par materiālo kaitējumu kopā 12 000 EUR apmērā. Turklāt Tiesa uzskata, ka gan pirmajam, gan otrajam pieteikuma iesniedzējam noteikti radās morāls kaitējums. Lemjot atbilstīgi taisnīga sadalījuma principam, Tiesa nosaka pirmajam un otrajam pieteikuma iesniedzējam kompensāciju par morālo kaitējumu 2000 EUR apmērā katram.

B. Tiesāšanās izmaksas un izdevumi

77. Pieteikuma iesniedzēji pieprasīja arī kompensāciju 8986,15 EUR apmērā par izmaksām un izdevumiem, kas radušies valsts tiesās, un kompensāciju 3000 EUR apmērā par izmaksām un izdevumiem, kas bija radušies Tiesā.

78. Valdība apstrīdēja šīs prasības. Valdība apgalvoja, ka nav iesniegta specifikācija attiecībā uz izmaksām un izdevumiem, kā to paredz Tiesas reglamenta 60. punkts, un nav norādītas patērētās stundas un kopējās izmaksas saistībā ar katru no izmantotajiem līdzekļiem. Jebkurā gadījumā kopējam kompensācijas apmēram par izmaksām un izdevumiem, kas bija radušies visiem pieteikuma iesniedzējiem, nevajadzētu pārsniegt 3500 EUR (pieskaitot PVN).

79. Saskaņā ar Tiesas praksi pieteikuma iesniedzējam ir tiesības uz tiesāšanās izmaksu un izdevumu atlīdzību tikai tādā apmērā, kādā ir pierādīts, ka šie izdevumi faktiski ir bijuši, atbilst vajadzībām un to summa ir saprātīga. Izskatāmajā lietā, ņemot vērā savā rīcībā esošo informāciju un iepriekšminētos kritērijus, Tiesa uzskata par pamatotu saskaņā ar šo pozīciju piešķirt pieteikuma iesniedzējiem kopējo kompensāciju 4000 EUR apmērā (pieskaitot PVN).

C. Standarta procentu likme

80. Tiesa uzskata, ka standarta procentu likme jāpamato ar Eiropas Centrālās bankas aizdevumu uz nakti procentu likmi, tai pieskaitot trīs procentpunktus.

ŠO IEMESLU DĒĻ TIESA VIENPRĀTĪGI

1. *paziņo*, ka sūdzības saistībā ar Konvencijas 7. un 10. pantu ir pieņemamas, bet pārējās pieteikuma daļas nav pieņemamas;
2. *nospriež*, ka Konvencijas 10. pants ir pārkāpts;
3. *nospriež*, ka Konvencijas 7. pants nav pārkāpts;
4. *nospriež*,
 - a) ka atbildētājai valstij triju mēnešu laikā no dienas, kad spriedums atbilstīgi Konvencijas 44. panta 2. punktam ir kļuvis galīgs, ir jāizmaksā pieteikuma iesniedzējiem šādas summas:
 - i) 12 000 EUR (divpadsmit tūkstoši *euro*) abiem pieteikuma iesniedzējiem kopā, pieskaitot jebkurus iekasējamus nodokļus, lai atlīdzinātu materiālo kaitējumu;
 - ii) 2000 EUR (divi tūkstoši *euro*) katram pieteikuma iesniedzējam, pieskaitot jebkurus iekasējamus nodokļus, lai atlīdzinātu morālo kaitējumu;
 - iii) 4000 EUR (četri tūkstoši *euro*) abiem pieteikuma iesniedzējiem kopā, pieskaitot jebkurus iekasējamus nodokļus, lai atlīdzinātu izmaksas un izdevumus;
 - b) ka no dienas, kad beidzies minētais triju mēnešu atmaksas termiņš, līdz maksājuma veikšanas dienai šai summai pieskaitāmi procenti pēc vienkāršas likmes, kas vienāda ar Eiropas Centrālās bankas aizdevuma uz nakti procentu likmi kavējuma periodā, kurai pieskaitīti trīs procentpunkti;
5. *noraida* pārējās pieteikuma iesniedzēju prasību daļu par taisnīgu atlīdzību.

Sagatavots angļu valodā un paziņots rakstveidā 2010. gada 6. aprīlī saskaņā ar Tiesas reglamenta 77. panta 2. un 3. punktu.

Lorenss Ērlijs
nodaļas sekretārs

Nikolass Bratsa
priekšsēdētājs